

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hietalahti, L. (2019) Onko koulutus kunniallinen tehtävä - ammattikorkeakouluille? Toolilainen, 2019:3, s. 8-9.

URL: http://www.tool.fi/wp-content/uploads/2017/02/TOOL_3_2019_netti.pdf

Onko koulutus kunniallinen tehtävä - ammattikorkeakouluille?

Varsovalaisessa ravintolassa muodostui käsitys siitä, miten ennen vanhaa isossa maailmassa päätöksiä on tuotettu.

”Jos pitäisi sanoa, mikä on ammattikorkeakoulun tärkein tuote, se ei ole TKI-toiminnan tuotokset, joista valtaosa on yhdentekeviä ja liian suuri osa jopa väärä. Ammattikorkeakoulun tärkein tuote on hyvin koulutettu nuori ihminen, joka kävelee ulos tutkinnon suorittuaan, menee yhteiskuntaan ja muuttaa maailmaa.”

Jotta vältyn plagiointisyytöksiltä, täytyy kertoa, että yllä oleva ingressi ei ole allekirjoittaneen itse keksimää. Kirjaus on tehty luovalla tavalla muuntamalla Helsingin yliopiston rehtorina ja kanslerina toimineen **Kari Raivion** ajatuksia yliopiston olemuksesta. Hänen kommenttinsa yliopiston ykköstehtä-

västä on seuraava. Tarkka lainaus hänen haastattelustaan:

”Jos pitäisi sanoa, mikä on yliopiston tärkein tuote, se ei ole tieteellinen julkaisu, joista valtaosa on yhdentekeviä ja liian suuri osa jopa väärä. Yliopiston tärkein tuote on hyvin koulutettu nuori ihminen, joka kävelee ulos yliopistosta, menee yhteiskuntaan ja muuttaa maailmaa.” (HS 24.3.2019.)

RAIVIO PUHUI YLIOPISTOISTA, minä ammattikorkeakouluista. Siten ingressissä olen korvannut yliopistosanan ammattikorkeakoululla, koska Raivion ajattelua on mielestäni kutsuttavaa vertailla ammattikorkeakoulujen toimintaan.

TKI-toiminnan osalta on hurjaa väittää, että sen merkitys olisi kirjauksen mukainen. Vahvan johtopäätöksen tekeminen vaatisi selvittämistä, jossa vertailtaisiin TKI-toiminnan vaikuttavuutta valmistuvien insinöorien vaikuttavuuteen yhteiskuntamme kehitykselle suhteessa niihin osoitettuihin taloudellisiin panoksiin. Edelleen isossa osassa TKI-toimintaa kehitetään myös omaa

alaamme ja koulutustamme, jolloin si-donnaisuudet monimutkaistavat asiaa. Mutta toisaalta TKI-projektien joukossa on mielestäni runsaasti aiheita, joiden tuotosten hyödynnettävyyden tai jopa oikeellisuuden voi kyseenalaistaa. Vai onko järjestelmämme kehitetty nykyisenlaiseksi, jotta Suomi kokonaisuutena saa käyttöönsä yhä suuremman potin EU:n eri rahoituksista ammattikorkeakoulujen välityksellä?

RAIVION YLIOPISTOPOLIITISESTA manifestista löytyy myös muuta ammattikorkeakouuelämään peilattavissa olevia aiheita. Ensinnäkin yliopistojen määrää pitää karsia: *”Resurssit hajaan-tuvat nyt liian pieniin yksiköihin.”* Tätä olemme jo moneen kertaan kuulleet ammattikorkeakoulua koskevassa keskustelussa.

Toiseksi Raivion mukaan tutkimus pitäisi keskittää vain muutamiin yliopistoihin. *”Miksi kaikkien pitää leikkiä, että ne ovat huippututkimusyliopistoja? Kun ne eivät ole. Useimmissa maissa on menty siihen, etteivät kaikki yliopistot saa tutkimusrahaa, vaan niiden päätehtävä*

on koulutus. Se on minusta ihan kunniallinen tehtävä yliopistolle.”

Onko koulutus kunniallinen tehtävä ammattikorkeakoululle?

MEIDÄN TEHTÄVÄMME on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Näin määrittää ammattikorkeakoululaki asemamme. Uusi rahoitusmalli siirtää painopistettä ammattikorkeakouluissa tutkintoon johtavasta koulutuksesta muun muassa TKI-toimintaan. Tämä yhdistettynä vallitsevaan tilanteeseen, että ammattikorkeakoulujen perusrahoitus on vaihtelevaa, keskenään kilpailtua ja vähenevää, johtaa koulutuksen järjestämiseen ohjautuvan rahan leikkaantumiseen. Lopputulema on, että ajankäyttö opiskelijoiden kanssa vähenee, sisältöjen määrät suppenevat ja insinööriosaimisen taso korkean kustannuksen maassamme laskee, joka on myrkyä pärjätäksemme kansainvälisessä kilpailussa. Trendi on mieluummin hyväksi lukea kaikki aikaisemmat suoritukset kuin kasvattaa osaamisen pääomaa yhä suuremmaksi uusilla asioilla.

Korkeakoulujärjestelmä vinoutuu

KORKEAKOULUJÄRJESTELMÄ perustuu Suomessa kahden rinnakkaisen toimijan itsenäiseen asemaan. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot muodostavat yhdessä korkeakoululaitoksen. Toisen ei ole tarkoitettu olemaan toisen yläpuolella päättämässä toisen asioista isännän valtuuksin. Molempien tulee tuottaa itsenäisesti omat päätöksensä ja tuottaa oma toimintansa annettujen erilaisten tehtävien mukaisesti. Tällaisessa työnjaossa on suuri viisaus, jota ollaan murentamassa yliopistomisteisissä korkeakoulu yhteisöissä. Yliopistoilla kun on omasta mielestään ylivoimainen viisaus, ja omistaja-aseman avulla he voivat toteuttaa haluamaansa integraatiopolitiikkaansa, jonka syvimpänä intressinä ei näytä olevan ammattikorkeakoulun edun toteuttaminen.

Valtion omisteisena aikana TOOL ry neuvotteli teknisten oppilaitosten työehdoista kulloisenkin ministerin kanssa. Kuvassa ministeri Kaarina Suonio ja puheenjohtaja Seppo Pahlman käsittelevät laboratorio- ja harjoitteluinisöörien asemaa sopimusjärjestelmässä.

Tekniikan opettajan työkuva

TEKNIIKAN ALAN opettajakuntamme on seurannut kohta puoli vuosikymmentä taloudellisten leikkausten aiheuttamaa koulutuksen alasajoa, johon trendiin ei ole käännettä näkyvissä. Positiivisia uutisia ovat rahoitusmalliin sisällytettävät alakohtaiset kertoimet. Siis ne, jotka huomioivat, että eri koulutukset ovat kustannuksiltaan erihintaisia järjestää muun muassa olosuhdetarpeiden osalta, mikä kompensoidaan rahoituksessa. Edelleen positiivista on, että uusi hallitus haluaa panostaa koulutukseen. Myös korkeakouluihin.

NÄKEMYKSENI ON, että nämä eivät käännä suuntaa ylöspäin koulutuksen järjestämisen kannalta vaan korkeintaan lukitsevat resurssitason paikalleen. Ehkä ensi syksynä ei leikatakaan työtunneista opetustoiminnan osalta. Olisihan se positiivista.

Edellisestä on johdettu ajattelu, että työmarkkinoiden tulisi joustaa, kun resursseja pienennetään. Sellainen johtaisikin villiin alenevaan kierteseen työn tekijän kannalta. Vähentämällä rahoitusta pienennetään palkkakustannuksia, joka mahdollistaisi puolestaan rahoituksen vähentämisen. Ja niin edelleen. Että tekniikan alan opettajien tulisi erityisesti osallistua kustannustalkoisiin.

Tekniikan opettajien sopimuksen erityispiirteet

YLEISESTI JÄRJESTÖSSÄMME on selkeä ymmärrys, että saatavuus on perusteltu syy palkkaeroihin. Siis se tunnettu kirjaus saatavuuslisästä, jolla aikaisempien sopimusten mukainen tekniikan ja liikenteen alan palkkataso siirrettiin vuosi-aikaan perustuviin sopimuksiin. Saatavuuslisä ei ole ylimääräinen lisä, joka on tullut aikaisemman ansion päälle vaan sovituskero, jolla aikaisempi ansiotaso ei laskenut sopimusmuutosten yhteydessä.

Toinen keskeinen erityispiirre sopimuksissamme on työn tekemiseen ajasta ja paikasta riippumatta varattu nykyinen 609 tuntia ja se, että määrättävissä olevaa työaika voidaan sijoittaa 35 viikolle. Nämä palaset ovat keskeisiä osia tekniikan ja liikenteen alan opettajasopimuksissa. Ne ovat olleet vaakakupissa, kun olemme itse kukin tähän työhön tulevista mietineet.

Uusia työehtosopimuksia tehtäessä järjestötoiminnan periaatteena on se, ettei palvelussuhteen ehtoja heikennetä minkään ryhmän osalta. Asia on erityisen tärkeä, kun neuvottelevan järjestön sisällä on useita edustettavia ryhmiä, erilaisia työnantajia ja sopimuksia. Se, että ehtoja ei heikennetä, on itsestään selvyyttä. Näihin järjestöimme – TOOL ja OAJ – ovat sitoutuneet.